

Handläggare
Helene Lindman
Telefon: 08-50828856

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2021-12-14, p. 9

Uppföljning av kranmärkning i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

Godkänna förvaltningens avrapportering avseende budgetuppdraget ”Uppföljning av kranmärkning”

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Daniel Persson
Avdelningschef

Bakgrund

Enligt Stockholms stads budget för 2021 ska Kommunstyrelsen verka för kranmärkning av stadens verksamheter och miljö- och hälsoskyddsnamnden har i uppdrag att genomföra en uppföljning av kranmärkning av stadens verksamheter.

Ärendet

Idag är inte några av stadens förvaltningar eller bolag kranmärkta. Miljöförvaltningen har gjort en beskrivning av vad det innebär att kranmärka Stockholms stads verksamheter. Beskrivningen innefattar översiktliga konsekvenser för Stockholms stad samt en sammanställning av preliminär statistik.

Kranmärkt

Kranmärkt är en nationell hållbarhetsmärkning av verksamheter som väljer kranvatten istället för förpackat vatten. Märkningen lanserades den 22 mars 2017 i samband med Världsvattendagen och administreras av branschorganisationen Svenskt Vatten. Vid början av 2021 var fler än 700 organisationer kranmärkta, såväl privata

företag som offentliga verksamheter. Att vara kranmärkt är kostnadsfritt och märkningen bygger helt och hållet på eget ansvarstagande. Kranmärkningen togs fram delvis på grund av den ökade konsumtionen av flaskvatten som har högre produktionskostnader och bland annat leder till större koldioxidutsläpp. Genom kranmärkningen tar verksamheter ställning för en bättre miljö och inspirerar andra att också välja kranvatten.

Kranmärkningen togs först fram av Göteborgs Stad Kretslopp och Vatten som en märkning för lokala arrangemang. Göteborgs stad uppskattar att flaskvatten är bland de engångsartiklar som har högst klimatpåverkan och de har som mål att kranmärka samtliga förvaltningar och bolag i staden under 2021.

Detta innebär en kranmärkning för staden

Kranmärkningen innebär att verksamheter inom Stockholms stad inte använder, säljer eller köper in förpackat vatten på flaska, burk eller tetrapak. Det gäller såväl mineralvatten, källvatten som bordsvatten. En kranmärkt verksamhet innebär att arbetsplatsen, inklusive möten och externa konferenser samt utbildningar är fria från förpackat vatten. Förpackat vatten ska inte användas vare sig i interna eller externa sammanhang. Förpackat vatten ska inte finnas som ett alternativ i stadens ramavtal med exempelvis konferensanläggningar och livsmedelsleverantörer. Det kan dock finnas undantag för verksamheter där det är nödvändigt att använda förpackat vatten, som inom äldreomsorgen och restaurangskolor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ekologisk bedömning

Kranvatten är betydligt bättre för miljön och klimatet än förpackat vatten, som förpackas i miljöpåverkande plast eller aluminium och transporteras med båt, bil, flyg eller tåg.. Att producera och leverera en liter förpackat vatten kräver enligt Svenskt Vatten minst 300 gånger mer energi än att tappa upp en liter vatten från kranen.

Kranvatten har även positiva miljökonsekvenser i form av minskat engångsmaterial, minskad spridning av plast och mikroplast i naturen, minskade utsläpp av kväveoxider och kolväten samt ökade möjligheter att uppnå miljömålen *Hav i balans och levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft* och *Bara naturlig försurning*.

Kranmärkning bidrar också till att minska transporter, koldioxidutsläppen och avfallet från verksamheter. Kranvatten är alltid lokalproducerat och distribueras energisnålt. Kranvatten är vårt mest kontrollerade livsmedel. Kvaliteten är hög och uppfyller Livsmedelsverkets krav.

Ekonomisk bedömning

Enligt statistik från serviceförvaltningen köper Stockholms stad in cirka 80 000 liter flaskvatten per år, vilket motsvarar en kostnad på 660 000– 818 000 kronor. Stockholms kranvatten kostar cirka 2 öre litern enligt Stockholm Vatten och Avfall. 80 000 liter kranvatten skulle då kosta cirka 1 600 kronor. Stadens förvaltningar och bolag skulle således kunna göra en kostnadsbesparing genom att upphöra med inköp av förpackat vatten.

Vatten som köps in i samband med utbildningar och konferenser etc. är inte inräknat i kostnaderna i tabellen nedan.

Inköpt mineralvatten i Stockholms stad

År	Kg (liter)	kr
2019	80 000	818 000
2020	79 000*	660 000

Källa: Serviceförvaltningen

* Inköpsvolymen under 2020 kan också sannolikt ha påverkats av den pågående pandemin

Sammantagen bedömning

Ett införande av kranmärkning reducerar användandet av engångsartiklar och deras miljö- och klimatpåverkan, och att upphöra med inköp av förpackat vatten skulle medföra en kostnadsbesparing för stadens förvaltningar och bolag. Statistiken från serviceförvaltningen visar att staden de senaste två åren köpt in mineralvatten för 660 000 kronor (år 2020) respektive 818 000 kronor (år 2019). Motsvarande mängd kranvatten kostar i Stockholms stad mindre än 2000 kronor.

Förvaltningen kommer ha fortsatt kontakt med stadsledningskontoret avseende lämplig implementering av kranmärkning i staden.